

การศึกษาวิจัยเรื่องบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย: ความเชื่อ
ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมาย
The Chanting Text in the Funeral of the Ethnic Taidum in Thailand:
Beliefs, Traditions, Rituals and Meanings

สุนทร วรหาร
Suntorn Woraharn

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Stworahan@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย: ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษามิติทางวัฒนธรรมด้าน ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมายผ่านบทสวดพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียนอีกทางหนึ่ง 2) เพื่อศึกษา ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมายจากบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย 3) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ พื้นฟู เผยแพร่วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าการสื่อความหมายในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การสื่อความหมาย เกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ การสื่อความหมายด้านความเชื่อ ได้แก่ เชื่อเรื่องเคราะห์เชื่อ เชื่อกับผี ขวัญ มด เชื่อว่าแกนเป็นผู้สร้างมนุษย์ เชื่อว่าตายไปแล้วขวัญแบ่งออกเป็นส่วนๆเชื่อว่าการจะเกิดเคราะห์ร้ายต้องมีนางบอกเหตุร้าย ถ้าเกิดสิ่งเหล่านี้สิ่งที่ตามมาจะเป็นเหตุร้ายซึ่งเรียกว่าเชื่อบุญสื่อความหมายให้เห็นถึงการดำรงชีพตามสภาพธรรมชาติแบบพอเพียง การสื่อความหมายให้เห็นถึงการสำนึกกรบ้านเกิดใช้กุศโลบายเพื่อบันทึกเส้นทางกลับสู่ถิ่นเดิมของบรรพบุรุษ สื่อความหมายให้เห็นถึงบ้านเมืองในอดีตของชาติพันธุ์ไทดำ สื่อความหมายให้เห็นถึงการทุจริตคอร์รัปชัน สื่อความหมายให้เห็นถึงการโหยหาอดีต สื่อความหมายให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินหมาก สื่อความหมายให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับการดำรงอยู่หลังความตาย สื่อความหมายให้ทราบว่าผีและคนอยู่ร่วมกันไม่ได้เพราะอยู่คนละภพคนละสถานภาพ เมื่อตายแล้วจะต้องไม่ทำอะไรร่วมกันไมเช่นนั้นจะทำให้เจ็บป่วยหรือตายตามกันไปได้

คำสำคัญ: ไทดำ บทสวด อาเซียน พิธีศพ การสื่อความหมาย

Abstract

The research aimed to study the cultural dimension in the aspects of beliefs, traditions, rituals and meanings conveyed through the chanting texts used in the ethnic tribe Taidumin Thailand, to examine beliefs, traditions, rituals and meanings and to preserve and restore the culture of the ethnic tribe Taidum in Thailand.

The study found that meanings were communicated through the different aspects. The ritual communicated thankfulness. It conveyed beliefs in the misery or agony, beliefs in spirit and soul. It showed different beliefs that Taen or heavenly god created humans; the soul of humans was divided into parts after their death; the misfortune was preceded

by a bad omen. Other aspects related to the ritual included a livelihood depending on the surroundings available, a feeling for a homeland, a route record by ancestors, an ideal town or place of the ethnic group, a corruption, a nostalgic feeling, a tradition of betel chewing, a concept of the afterlife world, a different world for the death and the living.

Keywords: Taidum, Chanting Text, ASEAN, Funeral, Conveying the Meaning

บทนำ

วัฒนธรรมของแต่ละประเทศนั้นจะมีทั้งวัฒนธรรมโดยรวมของประเทศและวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น และในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีวัฒนธรรมเฉพาะของแต่ละชาติพันธุ์ย่อยลงไปอีก สำหรับในกลุ่มประเทศอาเซียน นั้นมีผู้คนหลายกลุ่มหลายชาติพันธุ์ และบางชาติพันธุ์ก็จะเคร่งในวัฒนธรรมของตนยึดมั่นในวัฒนธรรมของ ชาติพันธุ์เป็นสำคัญโดยเฉพาะชาติพันธุ์ไทดำ การตั้งถิ่นฐานของชาติพันธุ์ไทดำนั้น ศิราพร ณ ถลาง (2545) กล่าวว่า เป็นชาติพันธุ์ที่กระจายอยู่ในหลายประเทศทั้งในประเทศเวียดนามเขตสิบสองจุไท (เวียดนามเหนือ) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและในประเทศไทยชาวไทดำมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานมีความ เชื่อประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรมที่งดงาม มีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ มีภาษาพูดภาษาเขียนเป็นของ ตนเอง จึงได้มีการเขียนบันทึกสิ่งต่างๆ ไว้มากมาย สิ่งที่น่าสนใจทุกอย่างบรรพบุรุษได้สั่งสม สืบทอดสู่ ลูกหลานไม่ขาดสายจนเผ่าไทดำจะนับถือผี เช่น ผีพ่อ ผีแม่ ผีเรือน ผีบ้าน ผีเมือง ผีป่า และผีน้า เป็นต้น แต่ผีที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ ผีเรือน ทุกเรือนจะตั้งร้านบูชาผี (เทวดาเรือน) ซึ่งจะเป็นที่สิง สสถของวิญญาณของพ่อแม่และบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ดังนั้นสถานที่ที่ชาวไทดำต้องสักการบูชากราบ ไหว้จึงได้แก่ เทวดาเรือน หอผีบ้าน หิ้งผีผด ป่าช้า เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีประเพณีที่เกี่ยวกับผีบรรพ บุรุษ ได้แก่ ประเพณีเสนเฮือนหรือประเพณีเสนผีเรือนเพราะเชื่อว่าถ้าได้เสนแล้วผีบรรพบุรุษจะมาปกป้อง รักษาให้เกิดความสุขความเจริญ จะเห็นได้ว่าชาวไทดำให้ความสำคัญเป็นอย่างมากจะมีการจัดพิธีกรรมที่ ละเอียดซับซ้อน ทุกขั้นตอนจะมีบทสวดประกอบพิธี และในบทสวดนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ความ เชื่อ ประเพณี ขั้นตอนของพิธีกรรม ตลอดจนบันทึกเรื่องราววิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณี ในอดีตของบรรพ บุรุษเพื่อเป็นการเตือนสั่งสอนหรือสื่อความหมายบางอย่างมายังลูกหลานเพื่อไม่ให้ลืมอดีตความเป็นรากเหง้า ชาติพันธุ์ของตน บรรพบุรุษไทดำถูกกระทำจนต้องอพยโยกย้ายถิ่นฐานพลัดพรากจากกันไป จากต้นกำเนิด ที่สิบสองจุไทยมาที่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งถือว่าเป็นกลางทางและบางส่วนได้ถูกกวาด ต้อนมาไว้ที่ประเทศไทยนับว่าเป็นปลายทาง

ผู้วิจัยมีโอกาสไปสัมผัสวัฒนธรรมชาติพันธุ์ไทดำเมืองซ็อน แขวงหัวพัน สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว เพื่อเก็บข้อมูลคำขับไทดำ เมื่อปี พ.ศ.2553-2554 มีกรณีประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกสะอิดสะอื้น ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับ ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม เกี่ยวกับการตายของชาวไทดำ ซึ่งเรื่องมีอยู่ว่า ผู้วิจัยได้ลงเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคำขับเพื่อทำวิจัยในระดับดุษฎีบัณฑิตและได้ข้อมูลว่ามีช่างขับซึ่งเป็น ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญมาก ผู้วิจัยได้เข้าไปทำความเข้าใจกับคนเคยและเก็บข้อมูลในเบื้องต้นด้วยความ จำกัดในเรื่องเวลาจึงต้องกลับประเทศไทยและได้นัดแนะกับผู้ให้ข้อมูลว่าจะกลับมาเก็บข้อมูลใหม่ใน โอกาสต่อไป เมื่อผู้วิจัยกลับไปเก็บข้อมูลอีกครั้งปรากฏว่าปราชญ์ชาวบ้านผู้นั้นไม่สามารถให้ข้อมูลคำขับได้ เป็นเวลา 1 ปี เหตุผลเนื่องจากคุณแม่อายุได้เสียชีวิต ซึ่งจากการสอบถามคุณพ่อขุนแป้ง เลื่องบุญตา (2558) ท่านได้ชี้แจงประเพณีการตายของชาวไทดำว่าจะมีข้อห้ามข้อหนึ่งคือหากพ่อแม่เสียชีวิตลูกจะต้องไว้ทุกข์เป็น เวลา 1 ปี ห้ามแสดงออกซึ่งความรื่นเริงไม่ให้มีการขับการร้องด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยหันกลับมาสนใจ

เกี่ยวกับประเพณีการตายของชาวไทยดำทำไมจึงต้องเคร่งในประเพณีนี้กันขนาดนั้น ทั้งที่ผู้วิจัยอุตส่าห์พยายามเดินทางไปจากเมืองไทยไกลโพ้นเสียทรัพย์เสียเวลา เขาน่าจะเห็นใจหรือน่าจะอะลุ่มอล่วย ลดความเคร่งครัดลงบ้างแต่กลับไม่เลย เพื่อไม่ให้เสียเวลาเปล่าผู้วิจัยจึงพลิกวิกฤติเป็นโอกาสหันมาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีการตายแทน ซึ่งไม่ชอบ เลือ่งคำมา (2557) ปราชญ์ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในประเพณีพิธีกรรมได้เล่าว่าปกติแล้วพิธีการในงานศพจะเป็นเรื่องเฉพาะภายในของชาวไทยดำมีความเคร่งครัดทุกขั้นตอน โดยเฉพาะบทสวดของชาวไทยดำที่ใช้ในพิธีจะมีความยาวมากและใช้ประกอบในพิธีทุกขั้นตอน บทนี้จะนำมาอ่านออกเสียงเล่นแบบทั่วไปไม่ได้ยกเว้นแต่ใช้ประกอบพิธีกรรมหรือสำหรับผู้ที่จะฝึกหัดเพื่อเป็นผู้สืบทอดพิธีกรรมเท่านั้น แต่ด้วยความคุ้นเคยและความเมตตาที่ท่านมีให้ผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีการตายอันจะเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตนเมื่อลงเก็บข้อมูลในชุมชนชาวไทยดำต่อไป ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ได้โอกาสขอบทสวดในพิธีศพ (บันทึกไว้โดยนักวิชาการลูกหลานชาวไทยดำเป็นภาษาลาว) เพื่อไปศึกษาเรียนรู้ ซึ่งท่านก็ให้แต่ไม่สามารถอ่านให้ฟังได้ให้อ่านและศึกษาด้วยตนเองห้ามอ่านออกเสียงหากไม่เข้าใจคำศัพท์ใดก็ให้ถามโดยการพูด

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาบทสวดในพิธีศพของชาวไทยดำเมืองขอนแก่น ห่วงหัวพัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าในบทสวดจะสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ประเพณีพิธีกรรมและมีการสื่อความหมายบางอย่างจากบรรพบุรุษสืบทอดจนถึงลูกหลานมีการบันทึกประวัติศาสตร์วิถีชีวิตดั้งเดิมแฝงฝังอุดมการณ์ให้ลูกหลานชาวไทยดำสืบทอดจากความสำเร็จในบทสวดดังกล่าวทำให้สนใจว่า บทสวดในพิธีศพของชาวไทยดำในท้องถิ่นอื่นๆ จะมีความแตกต่างไปจากใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือไม่โดยเฉพาะในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศของผู้วิจัยเอง ซึ่งคาดว่าจะมีความแตกต่างออกไปเพราะอยู่ในท้องถิ่นหรือบริบทที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาบทสวดในพิธีศพของชาวไทยดำในประเทศไทย การศึกษาดังกล่าวจะทำให้เกิดประโยชน์ในวงวิชาการโดยเฉพาะด้านคติชนวิทยา มนุษยวิทยาและไทศึกษา อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพื่อนบ้านในมิติวัฒนธรรมโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมายจากบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษามิติทางวัฒนธรรมด้าน ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมายผ่านบทสวดพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียนอีกทางหนึ่ง
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมายผ่าน บทสวดในพิธีศพชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย โดยจะเก็บข้อมูลของชาติพันธุ์ไทดำที่บ้านนาป่าหนาด ชุมชนไทโขงหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังต่อไปนี้

1.1 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกตามประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องชาวไทดำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านสื่อความหมาย ทางวัฒนธรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม

1.2 เก็บข้อมูลภาคสนามเก็บรวบรวมข้อมูล บทสวดในพิธีศพ ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ของชาวไทดำในประเทศไทย โดยสังเกตแบบมีส่วนร่วมถ้าพบสถานการณ์จริง สัมภาษณ์ บันทึกเสียงคำ สัมภาษณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์การสื่อความหมายในด้านความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม จากบทสวด พิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย

3. การนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description)

สรุปผล

บทสวดในพิธีศพชาติพันธุ์ไทดำกับการสื่อความหมายเป็นการถอดรหัสหรือตีความจากตัวบทเพื่อให้ได้สาระสำคัญที่ฝังแฝงอยู่ในเนื้อความว่าผู้เขียนต้องการจะสื่ออะไรมายังผู้อ่านสำหรับความหมายที่ปรากฏในเนื้อความนั้นมีทั้งความหมายนัยตรงหรือความหมายตรงตามพจนานุกรมไม่ต้องตีความและอีกความหมายหนึ่งเป็นความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝงซึ่งต้องพิจารณาสารหรือตีความจากน้ำเสียงของผู้เขียนหรือบริบทอื่นในสาร ว่าต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่านผู้ฟัง ดังนั้นผู้อ่านผู้ฟังต้องใช้สติปัญญาใคร่ครวญพิเคราะห์จึงจะรู้เข้าใจหรือมองเห็นสาระสำคัญนั้นได้ สำหรับความหมายที่ปรากฏในเนื้อความนั้น Barthes (1967, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2549) ได้แบ่งประเภทความหมายในการสื่อสารที่บรรจุอยู่ในสัญลักษณ์ทุกอย่างว่ามี 2 ความหมายด้วยกันคือ ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) นักวิชาการบางท่านระบุศัพท์เป็นไทยว่า “ความหมายตรง” เป็นตัวหมายถึง Signified) ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาอย่างภววิสัย (Objective) เป็นความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันเป็นส่วนใหญ่ และมักเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป อีกความหมายหนึ่งคือความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) นักวิชาการบางท่านระบุศัพท์เป็นไทยว่า “ความหมายแฝง” คำว่าความหมายโดยนัยนั้น เป็นตัวหมายถึงที่ประกอบสร้างอย่างตรงกันข้ามกับความหมายโดยอรรถกล่าวคือ ถูกประกอบสร้างขึ้นมาอย่างเป็นอัตวิสัย (Subjective) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอัตวิสัยในระดับบุคคลหรือ อัตวิสัยในระดับสังคม ความหมายโดยนัยนี้เป็นความหมายขั้นที่สอง ส่วนวัฒนธรรมที่ปรากฏในสารที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อออกมานั้นย่อมมีความหลากหลายที่ผู้แต่งคิดสรรเห็นว่าดีงามเหมาะสมต้องการจะสื่อออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์เกิดมรรคผลบางอย่างต่อคนในสังคมของตน

สำหรับการสื่อความหมายผ่านบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมย่อย จะทำให้เข้าใจความเป็นไททั้งในประเทศและไทในต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งพบการสื่อความหมายในหลายประเด็นดังต่อไปนี้

1. สื่อความหมายให้เห็นถึงการมีความกตัญญูรู้คุณ และความอาลัยอาวรณ์ ในขณะที่ป่วย ผู้เป็นลูกหลานจะดูแลรักษาและเมื่อถึงคราวตายโดยเฉพาะผู้ที่เป็นพ่อเป็นแม่ชาวไทดำจะจัดงานศพให้อย่างเต็มความสามารถสิ่งที่นำมาทำเป็นอาหารให้วิญญาณผู้ตายกินจะต้องเป็นวัวหรือควายจะไม่เอาสัตว์เล็ก และจัด

มอบข้าวของให้เอาไปใช้ในโลกลงต่อไปการกระทำสิ่งเหล่านี้สื่อความหมายทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความกตัญญู ดังปรากฏในบทสวดต่อไปนี้

เข้างอ้อมเสื้อเจ้าไปสู่มดเปิดเสื้อเจ้าไปสู่มือ สู้อย่างเป่ามีผีสั่งตีสู่มือเป่ามีผีสั่งว่า ... เข้าง
ไปสู่มดสับมดกำ ห้าสิบมดหวน มาสักห้อยย้อยนำเข้า เต้าห้อยเต้าย้อยนำขวัญเจ้า ... จิม
อบเข้ามอบของมอบเข็นมอบเขี้ยวไห้เจ้า ก่อนนอ หม้อดวงหนึ่งไห้เจ้า เสียมมะหนึ่งไห้
เจ้า ถ้วยเบ้าหนึ่งไห้เจ้า ป้ามะหนึ่งไห้เจ้า ไก่แม่หนึ่งไห้เจ้า หมูแม่หนึ่งไห้เจ้า จัวแม่
หนึ่งไห้เจ้า ...

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า เข้างอ้อมเสื้อไปสู่มด ปลดเสื้อไปสู่มือ หมอส่องแก้วไม่มีอะไรทำไป
หาหมอก็บอกว่าไม่มีผีตนใดมาทำให้เจ็บป่วย ลูกหลานจึงไปหาหมอมดให้ตามขวัญเจ้าให้กลับคืนมาดังเดิม
ช่วงที่สองเป็นการจัดหาและมอบข้าวของให้แก่ผู้ตายก่อนที่จะให้ไปโลกหน้าสิ่งของที่มอบให้ได้แก่ หม้อ
เสียม ถ้วย ตะกร้าหมากพลู ไก่ตัวเมีย หมูตัวเมีย วัวตัวเมียหนึ่งตัว เป็นต้น

2. การสื่อความหมายด้านความเชื่อ การสื่อถึงด้านความเชื่อของชาติพันธุ์ไทดำใน สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านบทสวดมีหลายประเด็น ดังนี้

2.1 เชื้อเรื่องเคราะห์เชื้อมีความเชื่อว่าการที่คนเราจะเป็นอะไรนั้นเป็นเพราะมีเคราะห์เชื้อมีเข้ามา
มาในชีวิตจึงทำให้เกิดเจ็บป่วยหรือสิ่งที่ไม่ดีเข้ามาในชีวิต ดังบทสวดต่อไปนี้

มาปีนี้ นาเข้าเจ้าหยิงหยู่บาน วางด้านเจ้าก้อยเป่าใหม่ ขึ้นหลังจ้างหลังม้าเจ้าก้อยจ้าง
หนัก ขึ้นตักนางเจ้าก้อยจ้างเหน้อย ปีสายเข็นโตกหน้าห้อง ก้อยเจ้า สายฟ้าต้องกางเขื่อน ก้อย
เจ้า ปีนี้ ลั่นเหย้าก้อยตักเมือง ก้อยเจ้า ผาหลวงก้อยตักโต้ง ก้อยเจ้า...ไปไฮ้ เหนิงงูสา ไปนา
เห็นงูตาด้านก้านป่อง เข้าบ้าน เห็นจู้จี้หนอนดิน ต้านเฮียะเข็น เจ้าเฮียะเขี้ยว

จากบทสวดข้างต้นกล่าวถึงเมืองบ้านปู่ย่าได้สร้างไว้มาถึงยุคเจ้าที่ผ่านมาก็อยู่สุขสบาย ตก
มาถึงปีนี้ทุกอย่างก็เหมือนเดิมแต่เจ้าขึ้นหลังช้างม้าก็ลำบาก ทำอะไรก็เหนื่อย เป็นปีที่สายเชื้อมตกถึงตัว
สายฟ้าตกถึงบ้าน แผ่นดินตกทับเมืองหินผาตกทับทุ่ง ก็เนื่องด้วยเจ้า...ไปไร่พบงูสาไปนาพบงูทำทานก้าน
ป่อง (สามเหลี่ยม) เข้าบ้านพบจู้จี้หนอนดิน นี่เป็นเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับเคราะห์เชื้อมที่เกิดขึ้น

2.2 เชื้อเกี่ยวกับผี ขวัญ มดหมอ โดยเชื่อว่าคนเจ็บป่วยจะมีสาเหตุจากผีมีมาเอาขวัญไปแล้วทำ
ให้เกิดการเจ็บป่วยจะทราบว่ามีผีตัวไหนเป็นผู้นำขวัญไปหรือขวัญอาจจะหนีไปเองหาเที่ยวแล้วไม่ยอมกลับมา
การที่จะรู้ได้ต้องไปหาหมอเอียงซึ่งจะทำพิธีเอียง (ส่องตรวจตรา) ดูว่าขวัญไปไหนต้องรักษาโดยใช้มดไปตาม
ขวัญถ้าหากไปไม่ไกลมดก็จะให้บริวารน้อยไม่ต้องมีฤทธิ์เดชมากนัก แต่ถ้าหากถูกจับไปไกลไปบนท้องฟ้า
โดยเฉพาะถูกแถนจับไปก็ถือว่าเป็นเคราะห์ร้ายแรงทำผิดอย่างหนักการที่จะตามขวัญมาได้ต้องใช้บริวารที่
เก่งมากและต้องหะบินขึ้นบนท้องฟ้าได้อาจจะเป็นม้าที่บินได้หรือตัวลวงเป็นต้นดังปรากฏอยู่ในบทสวด
ต่อไปนี้

ไกวแขนไปชี้ข้างซีกข้างเหลืองงาแดงไปอาบ ด้านอาบนํ้าตาเต้ายด้านเบ้าข้างด้านอาบนํ้าตา
ทางด้านเบ้าข้างไล่ ได้เจ็บเจ้าเบ้าไว้ ได้ไล่เจ้าเอามาเอือน นอนจ้องสูงเจ้าเบ้าตื่น ขวัญเจ้าไป
อื่นเบ้ามา ขวัญหัวส่วนเสียเจ้า ขวัญเข้าแล้วส่วนเสียก็ง ขวัญเจ้าแล้ว รีดเชือกหิ้งห้อย รีด้อย
เชือกดาวบิน ... ขวัญหัวเจ้าเบ้าใหญ่เจ้า ขวัญเข้าเจ้าเบ้าใหญ่ก็ง เจ้าจ้งดับแก้วเมื่อสู่จ้ว หัวหัวเมื่อสู่
ด้าเอือนดีผีเอือนเหย้าเจ้า

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า เจ้าไกวแขนไปชี้ข้างซีกข้างเหลืองงาแดงไปอาบนํ้า ท่านอาบ
นํ้าทำได้ท่านไม่หนาวแต่เจ้ากลับหนาว ท่านอาบนํ้าท่ากลางไม่ป่วยไข้แต่เจ้าได้เจ็บไข้ได้ไข้ ได้เจ็บไข้แล้วนำ
กลับมาบ้าน นอนที่จ้องสูงไม่ยอมตื่นขวัญเจ้าไปที่อื่นแล้วไม่กลับมา ขวัญออกจากหัวจากร่างแล้วไม่ยอมกลับ
ขวัญเจ้าลอยริบๆ เหมือนหิ้งห้อยเห็นแสงร่อยๆ ดังดาวบิน เมื่อมาถึงขวัญหัวไม่อยู่เกล้า ขวัญข้าวไม่อยู่กับตัว
เจ้าจึงได้ถึงแก่ความตาย หัวผมแต่งตัวกลับไปสู่ด้าสู่สึงของเป่าปู่เจ้า

2.3 เชื่อว่าแกนเป็นผู้สร้างมนุษย์โดยให้แม่นางฮางแม่เข้าปู่ป็นเบ้าเป็นคนหล่อคนสร้างจึงเกิดเป็น
มนุษย์ ดังในบทสวดต่อไปนี้

แม่โมดจ้งกายเมื่อดู กวักแม่นางฮางแม่เข้า เจ้าปู่ป็นเบ้าหล่อ ปู่ก่อเบ้าหะดี ป็นเบ้า
เป็นลู้โก้นผู้ดี ตีเบ้าเป็นลู้โก้นผู้เหมียว ถีบเบ้าเจ้าเส่ายไฟ ไสเบ้าเจ้าเส่ายน้ำ ตีบเบ้าเจ้าเป็นโก้น
ผู้ดี ตีเบ้าเจ้าเป็นลู้โก้นผู้เหมียว แม่โมดก้อว่าเบ้าดี

จากบทสวดข้างต้นนี้กล่าวว่า แม่โมดจ้งไปดู ที่แม่นางฮางแม่เข้าเจ้าปู่ป็นปู่ก่อบ้านั้นดี ป็น
เล้าให้เป็นคนผู้ดี ตีเบ้าให้เป็นคนผู้ใหญ่โตเลี้ยงง่าย ถีบเบ้าเข้าไฟไฟ ไสเบ้าเข้าใส่นํ้า ตีเบ้าให้เป็นคนผู้ดี ตีเบ้า
ให้โตโตโตโตใหญ่ แม่โมดก้อว่าไม่ตี จากบทสวดดังกล่าว สื่อความหมายให้เห็นว่าการจะเป็นคนดีต้องผ่านการ
เบ้าการหลอมของแม่นางฮางเบ้าและปู่ป็นปู่ก่อของแกนเอง

2.4 มีความเชื่อว่าตายไปแล้วขวัญแบ่งออกเป็นส่วนๆจะไปเป็นด้าซึ่งจะแบ่งเป็นส่วนปลายจะ
อยู่ที่ป่าช้าขวัญกกจะไปอยู่ที่ท้องฟ้าและส่วนกลางจะอัญเชิญมาไว้ที่กะหลอห้องเพื่อปกป้องรักษาลูกหลานบท
สวดที่แสดงถึงความเชื่อเรื่องด้ามีดังนี้

แม่โมดจ้งกายเมื่อดู ด้าดอยต้งอยฟ้า หน้าไกต้งอยแกน เจ้า เป็นด้าเบ้าเป็นดี เป็นผี
เบ้าเป็นชื่อ ด้าเจ้า จ้งโกัดกวงกือ ด้าเจ้า หยั่งขอกวงลั่น หยั่งเฮียะลู้ด้าวด้านหนาด้าน
ด้าวด้านมาหนึ่งหลูหลวงเจ้าแล้วฮุกตองเต้าหลูเลาฮุกตองหุดองสา โขนหมูแล้วมนด้า สำเหล้าแล้ว
มนเมือง ด้าเจ้า แล้วเส่ายเหล้าไหเหย้าถ้ำเขีย เหล้าไหเปื่อยถ้ำเขะเส่ายเหล้าไหแบงจัน
เขีย เจ้าวา ด้านเอาเพื่อนมาตาม เอาหามาเส่าย แม่โมดก้อว่าเบ้าดี

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่าแม่โมดจ้งไปดูด้าดอยต้งอยฟ้า หน้าไกต้งอยแกน เจ้าเป็นด้าไม่
ดี เป็นผีก็ไม่ใช่สัตว์ ด้าเจ้ายังคดในกวงคอ ด้าเจ้ายังไม่เชื่อในกวงลั่น (การพูดจา) ยังถูกกำหนดเตียน ไห
เหล้ายังรกรตองสาตองเต้า ขนหมูสกปรกไปด้วยดินตม สำเหล้ายังมีชีเหล้าเต็มไห ด้าก้อว่าไม่ดี

2.5 มีความเชื่อว่าเคราะห์ร้ายทั้งหลายซึ่งชาวไทดำเรียกว่า “เซ็ญ” ซึ่งเป็นลักษณะของลางบอกเหตุร้าย ถ้าเกิดสิ่งเหล่านี้สิ่งทีตามมาเป็นเหตุร้ายซึ่งเรียกว่าเซ็ญ สิ่งที่เป็นเคราะห์เซ็ญได้แก่ ไขขาว เป็นเลือดคือข้าวเกิดมีสีแดงคล้ายเลือดซึ่งปกติข้าวสารจะมีสีขาวแต่กลับกลายเป็นสีแดงคล้ายเลือด “จตจืตก ผีอนหงาย จินายตกพาข้าว” ความหมายคือมีจุดจี่ซึ่งเป็นแมลงตกลงในชุดสำหรับอาหารขณะที่รับประทานนี้ ก็เป็นเคราะห์เซ็ญทันที ซึ่งเคราะห์เซ็ญเหล่านี้จะหมดไปถ้าหากมอบให้แก่ผู้ตายให้นำไปด้วย สิ่งไม่ดีเหล่านี้ก็จะไม่เกิดกับลูกหลาน ดังเนื้อความบทสวดต่อไปนี้

ข้อยจีมอบเข็นมอบข้าวห้ายเจ้า ก่อนเนอ ไปโฮ เห็นงูสา ไปนา เห็นตุ๋ต่าตันก่าน
ป่อง เข้าบ้าน เห็นจู้จี่หนอนดิน ต้านเฮียะเข็น เจ้าเฮียะข้าวห้ายสัดแล้วเอาเมื่อ

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า จะมอบเซ็ญมอบข้าวให้เจ้าก่อนนะ ไปไรเห็นงูสา ไปนาเห็นงู
ทำทานก่านป่อง (สามเหลี่ยม) เข้าบ้านเห็นจู้จี่หนอนดิน ท่านเรียกเซ็ญเจ้าเรียกข้าว (แล้ว) ให้เอาไปด้วย

3. สื่อความหมายให้เห็นถึงการดำรงชีพตามสภาพธรรมชาติแบบพอเพียง มีการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์
ดังปรากฏในบทสวดต่อไปนี้

ไปตื้นตันกันฮั่วเอ็ดผาย ไปตื้นตันกันก้วยเอ็ดตาย... แม่โมดจั่งกายเมื่อดู โล็กโก่เข้า
เล้าไก่ขวัญ เจ้า โตหนึ่งจับตูแมวบางกิน โตหนึ่งจับตางแมวลายกิน ก้อเจ้า แม่โมดก้อว่าเบาดี...แม่
โมดจั่งกายเมื่อดู สวนก้วยมิ่งฮีสวนสวนก้วยแนนเฮ็ดเฮ้ย เจ้า จ้างม้าหันกัตปาย จัว ก้วย หัน
กัตหยอด เปือนมิดหัน ต้านมาต้องเอาล่า เปือนดำ ต้านมาตาเอาหน่อ...

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า ทูลท่านกันฮั่วทำผายทูลท่านกันควาย ... แม่โมดจั่งกายไปดูเล้าไก่ข้าว
ไก่ขวัญตัวหนึ่งจับประตูแมวบางกิน ตัวหนึ่งจับหน้าตางแมวลายกิน มดก็ว่าไม่ดี...มดจั่งกายไปดูสวนกล้วย
มิ่งสวนกล้วยแนนข้างม้ามากัตกินปาย วัวความมากัตกินยอด เตือนมิดท่านมาเอาล่า เตือนดำท่านมาตาเอา
หน่อ

4. การสื่อความหมายให้เห็นถึงการใช้กุศลบายเพื่อบันทึกเส้นทางกลับสู่ถิ่นเดิมของบรรพบุรุษ คือ
จะบอกเส้นทางจากถิ่นหรือเมืองนั้นๆ ไปจนถึงเมืองแกเมืองลอบผ่านบทสวดในพิธีศพ เพื่อไม่ให้ลืมเส้นทาง
เมื่อต้องการกลับถิ่นฐานเดิม ดังปรากฏในบทสวดต่อไปนี้

เจ้าลูกนี้ไปสุพัน เจ้ากายไปฮอดเมืองกุง ฮอดแก่งคอยสาวให้ กายเมื่อฮอดโดงพะหยายไฟ
เจ้ากายเมื่อฮอดน้ำพอง เจ้ากายเมื่อฮอดเมืองกือนลาด หันก้อด้าแลงหนึ่ง(เจ้าเหน้อยเจ้าฟังพัก
เจ้าหนักเจ้าฟังแบ่ปันจิ้นเจ้าเล่ามา ปานปาเจ้าเล่าเต้าเข้ากับมะเจ้ากิน กินแล้ว กูปเส่ายหัวเจ้ากว้า
ขันปาดบ่าเจ้ากาย เมื่อ) ... เจ้ากายเมื่อฮอดยวงดอนจวง เจ้ากายเมื่อฮอดบ้านผาด
เจ้าเลียบนน้ำโตกตาดขึ้นเหนือ เจ้ากายเมื่อฮอดนาคาฝาดู เจ้ากายเมื่อฮอด น้ำโตกตาดพิไฟ
ฝีกายโตกายเก้าเมื่อฟ้า หันแล้ว เจ้าเยอ

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่าเจ้าออกจากนี้ไปสุพรรณ เจ้ากลายไปถึงเมืองกุง ถึงแก่งคอยสาวให้ เจ้ากลายไปถึงดงพญาไป เจ้ากลายไปถึงน้ำพอง เจ้ากลายไปถึงเมืองโคราช หันก้อท่าแลงหนึ่งเจ้าเหนื่อยเจ้าฟังพัก เจ้าหนักเจ้าฟังแ้ง สำหรับอาหารเจ้าเอามา กับข้าวกับปลาให้รับประทานข้าวกับหมากให้เจ้ากินกินแล้วให้สวมหมวกกูปแล้วเดินทางต่อ ... ไปที่วังดอนจวง บ้านผาด เลียบน้ำตกตาดขึ้นเหนือ ไปนาคำผาตุ น้ำตกตาดไฟไฟ ฝักยบันไดไปเมืองฟ้าที่ตรงนี้แล

5. สื่อความหมายให้เห็นถึงบ้านเมืองในอุดมคติของชาติพันธุ์ไทดำ ซึ่งจะกล่าวพรรณนาไว้ในเมืองแสนซึ่งมีลักษณะคล้ายกับศาสนาพุทธในยุคพระศรีอริยเมตตรัยที่ชาวพุทธศาสนาปรารถนาตั้งในบทสวดต่อไปนี้

เลียนปานเจ้าผาโบน้ำห้อยอด สุด ห้อยอดฟ้าก้ำส้วยดั่งปี หั้นแล้ว เมืองนั้น
เจ้ายกนินหะมา เจ้ายกนินพาหะได้ เมืองเบาไธแสนสิ่งเงินก้ำไธนเข้าปือขวานบัก ปู้ผักปือขวาน
ห้อย เอ็ดน้อยได้กินหลาย จูเมือง จูตดเบาไธแสนสิ่งเมืองจัน จูของ จูเมื่อเข้า ถ้ำเบาแก
งามเหลืออง หั้นแล้ว ออมไธโลมเมื่อต่าหั้น ปูยาโลมเมื่อเมือง หั้นแล้ว

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่าเมืองสวรรค์เจ้าผาโบน้ำห้อยอด สุดยอดของท้องฟ้าส้วยเรียวดั่งปลีกล้วยเมืองนี้ใจคิดอยากจะทานเนื้อเนื้อก็เกิดมี ใจอยากจะกินปลา ก็เนรมิตได้ เมืองที่ไม่อดอยากเรื่องเงินค่ามีมากมาย ต้นข้าวใหญ่โตจนต้องใช้ขวานฟัน ปลุกผักต้นเท่าขวานน้อย ทำน้อยแต่ได้มากทุกเมือง มีแต่คนเอาดอกไม้ไปเฉลิมฉลองทุกเมืองต่างก็มาหา แก่แต่ไม่หองมขราภาพ ออมไธหลงไปทำ ปูยาชวนกลับบ้านกลับถิ่นฐานเดิมมันเอง

6. สื่อความหมายให้เห็นถึงการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหลายประเภทบางประเภทจะต้องมีอาภิสสินจ้างจึงจะให้ความสะดวก แต่บางประเภทก็ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ดังปรากฏในบทสวดที่ว่า

เมื่อฮอดเจ้าตุ้มตุดำ เงินก้ำเจ้าไชเสาะ เปาะเหย้าเจ้าไชตุ เมื่อฮอดเจ้าตุ้ฝนตุแดด
ฟ้าแปบเหลื่อมเห็นสี่เสาดอง เงินก้ำเจ้าไชเสาะ เปาะเหย้าเจ้าไชตุ เมื่อเนอ ... ฮอดอ้ายเหย้าเก้านัน
ปวง ตุหลวงเก้านันเงินก้ำเจ้าไชเสาะ เปาะเหย้าเจ้าไชตุ เมื่อเนอ

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า ไปถึงเจ้าประตุ้มตุดำเงินค่าให้ใช้ไชซอก ปลอกใหญ่ (ถ้าไล่ทำจากเงินหรือค่า) เจ้าใช้จ้างไชประตุ ไปถึงเจ้าประตุฝนประตุแดด ฟ้าแลบแปบปลาบมองเห็นแสงสะท้อนจากเสาทอง เงินค่าให้ใช้ไชซอก ปลอกใหญ่ เจ้าใช้จ้างไชประตุ ... ถึงฟ้าใหญ่เก้านันประตุประตุหลวงเก้านันขึ้น เงินค่าให้ใช้ไชซอก ปลอกใหญ่ เจ้าใช้จ้างไชประตุ เมื่อเนอ..

7. สื่อความหมายให้เห็นถึงการโยกหาอดีต โดยนำเส้นทางจากถิ่นที่อยู่ปัจจุบันโยงไปหาถิ่นฐานเดิมเมื่อไปถึงก็ให้ไปชมเมืองเก่าให้ไปไรร่ก่อนที่จจะขึ้นเมืองฟ้า นี่แสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกของบรรพบุรุษที่โยกหาอดีตที่ถูกกวาดต้อนมาโดยที่ไม่ได้สมัครใจยกเว้นแต่บางกลุ่มที่อพยพมาด้วยตนเองเนื่อง จากสภาพภูมิศาสตร์ไม่เอื้อต่อการทำมาหากินและจากสภาวะสงคราม

8. สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินหมากเพราะเมื่อมีกิจกรรมต่างๆ มักจะมีหมากเข้าไปเกี่ยวข้องจากบทสวดนี้จะไม่กล่าวถึงการสูบบุหรี่แต่ปรากฏวัฒนธรรมการกินหมากหรือเคี้ยวหมากจากบทสวดดังต่อไปนี้

เจ้าเหน้อยเจ้าฟังพัก เจ้าหนักเจ้าฟังงั่งป้านจิ้นเจ้าเล่ามา ป้านปาเจ้าเล่าเต้าเข้ากับหะเจ้ากิน กินแล้ว กุบเส่ายหัวเจ้ากว้าขันปัดบ่าเจ้ากายเมื่อ

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า ถ้าเจ้าเหน้อยให้เจ้าพักผ่อน ถ้าเจ้าหนักก็ให้หยุดตรงนี้อาหารพวกเนื้อให้เจ้านำออกมา อาหารพวกปลาเจ้าเอามาจัดกินข้าวและเคี้ยวหมากให้เรียบร้อยเมื่อเสร็จสิ้นแล้วเอากุบ(หมวก) สวมหัวเจ้าเสีย เอาผ้าชั้นลาวพาดบ่าแล้วเดินทางต่อไป จากบทสวดนี้แสดงให้เห็นวัฒนธรรมการกินหมากทั้งชายและหญิงเป็นสำคัญหลังจากกินข้าวเสร็จแล้วต้องเคี้ยวหมาก

9. สื่อความหมายให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับการดำรงอยู่หลังความตายว่าเสมือนกับวิถีชีวิตปกติทั่วไปต้องมีข้าวของเครื่องใช้มีการสร้างบ้านเรือนทำไร่ทำนามีการใช้เงินซื้อหรือใช้สอยเป็นค่าต่างๆ ดังปรากฏในบทสวดต่อไปนี้

จิมอบเข้ามอบของ มอบเข็นมอบแข้วห้ายเจ้า ก่อนเนอ หม้อดวงหนึ่งห้ายเจ้า
เสียมมะหนึ่งห้ายเจ้า ถ้วยเบ้าหนึ่งห้ายเจ้า ป้ามะหนึ่งห้ายเจ้า ไก่แม่หนึ่งห้ายเจ้า หมูแม่หนึ่ง
ห้ายเจ้า จัวแม่หนึ่งห้ายเจ้า ฝ่ายตอนหนึ่งห้ายเจ้า ส้วงเสื้อห้ายเจ้า แป๊ปอกหน้าห้ายเจ้า
ผ้าเปียวห้ายเจ้า แห้วสิบห้ายเจ้า โนกโตหนึ่งห้ายเจ้า เซียนอันหนึ่งห้ายเจ้า จ้าวฟ้าอันหนึ่ง
ห้ายเจ้า ห้ายเจ้าอันเต้าว เจ้าจั่งเอาเมื่อ

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่าจะมอบข้าวมอบของมอบเข็นมอบแข้วให้เจ้าก่อนนะหม้อใบหนึ่ง เสียมด้ามหนึ่ง พร้าด้ามหนึ่ง แม่หนึ่งแม่ หมูหนึ่งแม่ ถ้วยหนึ่งใบ ไก่หนึ่งแม่ จัวหนึ่งแม่ ฝ่ายหนึ่งตอน กางเกงเสื้อผ้า ผ้าเปียว แห้วสิบ นกหนึ่งตัว เซียน จาวฟ้า ให้สิ่งใดค่อยเอาสิ่งใดไม่ให้ห้ามเอาไป

10. สื่อสารให้ทราบว่าผีและคนอยู่ร่วมกันไม่ได้เพราะอยู่คนละภพคนละสถานภาพ เมื่อตายแล้วจะต้องไม่ทำอะไรร่วมกันไมเช่นนั้นจะทำให้เจ็บป่วยหรือตายตามกันไปได้ ดังข้อความว่า

ตื่นกินข้าวกินงายเจ้าเนอ กินข้าวยังให้เจ้ากินให้หลาย กินงายยังให้เจ้ากินให้เอ่ จังให้เจ้ากิน
เดียวสังหมูพะอะ กินเตอะสังลาลง คว่าหน้ากินสังแมว เขียวตากินสังฮั่งสังเหยี่ยว ปี้จิกินให้ถู่ต้องน้องจี่
กินให้ถู่ตาเนอ

จากบทสวดข้างต้นกล่าวว่า ให้ตื่นกินงายกินให้มากกินให้อิ่ม ขอให้กินคนเดียวเหมือนหมูเผือก กินคนเดียวเหมือนตัวลวง คว่าหน้ากินเหมือนแมว เขียวตากินเหมือนรุ้งเหมือนเหยี่ยว พี่จะกินให้ใช้ไม้ตะเกียบกันไว้น้องจะกินให้เอาตะเกียบขวางไว้

จากการสื่อความหมายจากบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทยจะเห็นว่ามี การสื่อความหมายในด้านต่างๆ ทำให้เรามองเห็นวิถีชีวิตแนวคิดโลกทรรศน์ผ่านบทสวดนี้ได้อย่างชัดเจนทำให้เข้าใจความเป็นอัตลักษณ์ตัวตนที่แท้จริงของชาติพันธุ์ไทดำยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาบทสวดในพิธีศพของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทย: ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการสื่อความหมายพบว่าเนื้อความในบทสวดส่วนใหญ่จะมีแก่นเนื้อความเดียวกันเหมือนกับชาติพันธุ์ไทดำในถิ่นอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่มีเพียงส่วนน้อยที่เกิดการผิยแผนแตกตางกันไป การที่เนื้อความในบทสวดในบางถิ่นเปลี่ยนไปนั้นอาจเปลี่ยนไปเพราะเจตนาที่จะเปลี่ยนหรืออาจจะเปลี่ยนไปเนื่องจากจดจำเนื้อความผิยแผนกันไปถาหากเปรียบเทียบความแตกตางของบทสวดของชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทยและในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จะเห็นบางสวนที่แตกตางกัน

ขนาดความยาวของบทสวดนั้นมีความแตกตางกันอาจจะเป็นเพราะบริบทของแตละสังคมแตกตางกันออกไป ซึ่งแน่นอนสวนของเนื้อความในบทสวดนั้นเป็นเนื้อความเดียวกันแตเมื่อบริบทของสังคมแตกตางกันย่อมมีการปรับเปลี่ยนใหมีความสอดคลองเหมาะสมเชน บทสวดชาติพันธุ์ไทดำในประเทศไทยจะสั้นเพราะสภาพปจจุบันชาวไทดำสวนใหญจะนับถือศาสนาพุทธประกอบกับปฏิบัติตามจารีตของชาวไทดำไปพรอมกัน เมื่อจัดพิธีศพก็จะจัดที่วัดโดยมีพระสวดอภิธรรมในเวลาเย็น แตพอจะเผาก็ทำพิธีแบบพระก่อนแล้ตามมาด้วยการประกอบพิธีตามลัทธิความเชื่อดั้งเดิมของตนเมื่อมีหลายพิธีจึงตองลดขั้นตอนบางอย่างลงเพื่อจะได้ใช้เวลาน้อยลง

การสื่อความหมายนั้นจะมีทั้งที่สื่อความหมายร่วมนัน เนื่องจากบทขับในพิธีศพเนื้อความหลักจะตรงกันดังนั้นการสื่อความหมายร่วมนันจึงเป็นส่วนใหญ สวนการสื่อความหมายตางนันก็มี อาจจะเป็นเพราะการมีความเป็นลักษณะเฉพาะในประเทศนั้นๆ ได้แก่ การสื่อความหมายเฉพาะในประเทศไทยที่มีความเด่นชัดมากกว่าชาติอื่นได้แก่ การสื่อความหมายให้เห็นถึงการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหลายประเภทบางประเภทจะต้องมีอาบิสลินจางจึงจะให้ความสะดวก แตไม่ปรากฏเด่นชัดในสปป. ลาว แสดงให้เห็นว่าชาติไทยมีการทุจริตในการปฏิบัติงานในส่วนราชการมากกว่าในสปป. ลาว สวนในสปป. ลาว ที่มีความเด่นชัดมากกว่าชาติอื่นได้แก่การยกย่องสรรเสริญให้เกียรติผู้ตาย เมื่อคนตายไปแล้วในการประกอบพิธีจะต้องพูดถึงคุณความดีเป็นการให้เกียรติแก่ผู้ตายความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนความเป็นญาติมิตรมากกว่าความเป็นเมืองที่ตางคนตางเห็นแก่ตัวมีการแก่งแย่งทุจริตคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะ

1. นอกจากการศึกษาการสื่อความหมายผ่านบทสวดในพิธีศพซึ่งเป็นงานอวมงคลแล้วควรจะศึกษาบทสวดในงานที่เป็นมงคลเชนบทสวดในพิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่เพื่อให้เห็นมุมมองโลกทัศน์ในการสื่อความหมายว่ามีความตางอย่างไร
2. ควรจะศึกษาการสื่อความหมายผ่านคำขับซึ่งเป็นการแสดงออกในขณะมีความสุขว่าจะมีมุมมองหรือโลกทัศน์ตางไปอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณโครงการนักวิจัยรุ่นใหม่ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่สนับสนุนให้ความสะดวกในการประสานงานตางๆ ตลอดจนชุมชนผู้ให้ข้อมูลที่ให้ความร่วมมือด้วยดี ตลอดจนบุคคลตางๆ ที่ได้เอ่ยนามที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- เก็ม จ่อง แพลโดย พรเพ็ญ อันตระกูล. (2533). คนไทยดำและคนไทยขาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม: ชื่อนั้นสำคัญไฉน. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(1), 144-171.
- คำเผย ลอคำดี. (2553, 27 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- จุฬาพรรธ (จามจุรี) ผดุงชีวิต. (2551). วัฒนธรรมการสื่อสารและอัตลักษณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวลิต อารยดิตรม. (2558, 19 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- ธิดา สาระยา. (2547). กว่าจะเป็นคนไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สยาม.
- บุญยงค์มีสวัสดิ์. (2558, 19 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เพชรตะบอง ไพศุณย์. (2553). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของไทดำในกระแสการเปลี่ยนแปลง: กรณีศึกษาเปรียบเทียบไทดำในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. (คุุณินพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ภักทิยา ยิมเรวัต. (2544). ประวัติศาสตร์สิบสองจุไทย. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- มนู อุดมเดช. (2548, 6 มิถุนายน). ประวัติศาสตร์ไทยทรงดำในประเทศไทย. เอกสารประกอบการบรรยาย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ไมซอน เลื่องคำมา. (2557, 20 มิถุนายน). สัมภาษณ์.
- วิเชียร และ อินทิ อิทิลัด. (2553, 25 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2545). ชนชาติไทในนิทาน: แลลอดแว่นคติชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ศรีศักดิ์ วลธิโกตม และ สุจิตต์ วงศ์เทศ. (2534). ไทยน้อยไทยใหญ่ไทยสยาม. กรุงเทพฯ: พิมพ์เพร้นท์ตั้งเซ็นเตอร์.
- สุมิตร ปิตัพฒน์. (2545). ศาสนาและความเชื่อไทดำในสิบสองจุไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ.เอส.เพร้นท์ตั้งแฮส.
- อภิวัฒน์ โพธิ์สาน. (2552). สารัตถะคติความเชื่อและพิธีกรรมลาวโซ่ง. มหาสารคาม: สาขาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุณเป้ง เลื่องบุญตา. (2558, 21 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- อุณแพง เลื่องคำมา. (2558, 29 มีนาคม). สัมภาษณ์.